

اطلس مشاغل بومی استان اردبیل

دانشگاه اردبیل

عنوان و نام پدیدآور : اطلس مشاغل بومی استان اردبیل / تدوین و گردآوری الهویردی خسروی ... [و دیگران]
 مشخصات نشر : تهران: وراي دانش، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهري : ۱۴۴ ص.
 شابک : 978-600-138-035-8
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
 یادداشت : تدوین و گردآوری الهویردی خسروی، معرفت رجایی، میرهادی هاشمی، داریوش افروز.
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : مشاغل — ایران — اردبیل (استان)
 شناسه افزوده : خسروی، الهویردی، (۱۳۵۱-)
 رده‌بندی کنگره : ۵۲۸۲/۵HF الف ۹۰۰۶ ۱۳۹۰
 رده‌بندی دیویی : ۳۳۱/۷۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۴۴۱۶۲۶

آدرس : تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه‌ی نوروز، پلاک ۲۸
 تلفن: (ده خط) ۶۶۴۷۵۷۵۰ فکس: ۶۶۴۷۵۸۰۸ همراه: ۰۹۳۹-۲۰۷۳۹۰۱/۰۹۱۲-۲۰۷۳۹۰۱
 E-mail: info@varayedanesh.com
 www.varayedanesh.com

عنوان : اطلس مشاغل بومی استان اردبیل

شورای برنامه‌ریزی:

استان : احمد محمودزاده، مدیر کل استان - فرهاد نجبر، معاون پرورشی و فرهنگی - کلام ... صفری -
 الهویردی خسروی، رئیس گروه مشاوره

تدوین و گردآوری : الهویردی خسروی، معرفت رجایی، میرهادی هاشمی، داریوش افروز
 ویراستاران علمی : محمد حسن تفرشی، مجتبی نورانی، مرجان کشواد، اسماعیل ناصری
 ویراستاران ادبی : سید جلال خدایی، احمد محمودزاده، فرهاد رنجبر، کلام ... صفری، میرجعفر موسوی، طاهر اصلانی
 طراح جلد : رضا محبوبی
 ناشر : انتشارات وراي دانش
 نوبت چاپ : اول / زمستان ۱۳۹۱
 لیتوگرافی / چاپ و صحافی : گنج شایگان
 شمارگان : ۲۵۰۰ جلد
 بها : ۲۰۰۰ تومان

ISBN : 978-600-138-035-8

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۸-۰۳۵-۸

تمام حقوق این اثر متعلق به اداره‌ی کل آموزش و پرورش استان اردبیل می باشد

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
۶	پیش‌گفتار
۸	مفهوم آموزش و پرورش
۱۴	کلیاتی درباره‌ی استان اردبیل
فصل اول : مشاغل بومی	
۲۵	۱/۱. قالی بافی
۲۸	۱/۲. گلیم بافی
۳۱	۱/۳. شومینه‌سازی
۳۴	۱/۴. نمدمالی
۳۷	۱/۵. ورشوسازی
۴۱	۱/۶. سرآجی
۴۴	۱/۷. ورنی بافی
۴۷	۱/۸. چاقو سازی
۵۰	۱/۹. چلنگری
۵۳	۱/۱۰. مسگری
۵۷	۱/۱۱. پلاس بافی
۶۰	۱/۱۲. جاجیم بافی
۶۳	۱/۱۳. چینی بندزنی
۶۵	۱/۱۴. خراطی
۶۹	۱/۱۵. معرق
۷۳	۱/۱۶. منبت کاری
۷۸	۱/۱۷. کاشی هفت رنگ
۸۱	۱/۱۸. سفال گری
۸۵	۱/۱۹. مليله‌سازی
۸۸	۱/۲۰. کاشی معرق

۱/۲۱. تذهیب..... ۹۲

۱/۲۲. نگارگری (مینیاتور) ۹۵

فصل دوم : مشاغل عمومی

۲/۱. دامپروری..... ۹۹

۲/۲. تولید فرآورده‌های لبنی ۱۰۲

۲/۳. باغداری..... ۱۰۵

۲/۴. پرورش زنبور عسل (زنبورداری) ۱۰۸

۲/۵. کشاورزی..... ۱۱۱

۲/۶. تولید قند ۱۱۵

۲/۷. تولید ذرت ۱۱۸

۲/۸. فرزکاری ۱۲۱

۲/۹. جوشکاری سازه‌های فولادی ۱۲۴

۲/۱۰. بتن‌سازی و بتن‌ریزی ۱۲۷

۲/۱۱. پرورش گیاهان درمانی..... ۱۳۰

۲/۱۲. کار درمانی..... ۱۳۳

فصل سوم : کارآفرینی

مقدمه ۱۳۸

کارآفرین کیست؟ ۱۳۸

کلیات موضوع کارآفرینی..... ۱۳۹

اهمیت کارآفرینی ۱۴۱

اهمیت کارآفرینی از نظر ایجاد اشتغال..... ۱۴۱

نقش و ویژگی‌های کارآفرینان در جامعه ۱۴۲

ویژگی‌های کارآفرینان ۱۴۲

نقش و آثار کارآفرینان در جامعه ۱۴۲

ضرورت پرورش و آموزش کارآفرینان ۱۴۳

منابع و مأخذ ۱۴۴

مقدمه

سیر تحولات پیچیده و فزاینده جهان امروز و پیشرفت سریع علم و تکنولوژی و تنوع زیاد دنیای مشاغل، جامعه معاصر را با سه انفجار بزرگ روبه‌رو کرده است (انفجار دانش و اطلاعات، انفجار جمعیت و انفجار ارزش‌ها). از این میان در قلمرو انفجار ارزش‌ها بیم آن می‌رود که کشورهای در حال توسعه، بدون آمادگی لازم و برنامه‌ریزی اصولی برای مقابله با این انفجار دچار نوعی خودباختگی علمی، سردرگمی در تصمیم‌گیری و از خودبیگانگی فرهنگی گردند.

از این رو آنچه می‌تواند به منزله سپری محکم و نفوذناپذیر در مقابل آثار منفی این انفجارات بایستد، نیروی انسانی مؤمن و کارآمدی است که با تکیه بر قابلیت‌ها و استعدادهای خدادادی‌اش، همسو با نیازها و امکانات جامعه خویش در جهت نوآوری، خلاقیت و کمال، گام بردارد. اجرای عملی چنین برنامه‌ای مستلزم کاوش استعدادهای توانمندی‌های نسل سازنده جامعه و هدایت آن به مسیری است که در زمینه تصمیم‌گیری و انتخاب حرفه و شغل مناسب، متناسب با ویژگی‌های شخصیتی و نیازهای کشور و استان، آنها را یاری رساند و موجبات بهره‌وری و توسعه یافتگی را فراهم آورد. بدون شک دورنمای کار در عصر جدید، غیر قابل پیش‌بینی تر از هر زمان دیگری است. شرکت‌ها دستخوش کاهش یا تعدیل تعداد کارکنان، سازمان‌بندی مجدد، تأمین منابع از خارج و تغییرات فناوری بنیادی هستند. ادغام‌های بزرگ در سطح گسترده‌تری به وقوع می‌پیوندند و کسب و کارهای کوچک بیشتری پدید می‌آیند. جهانی شدن صنایع و سازمان‌ها، نمایشگر چالش‌های رقابت‌جویانه و فرصت‌های بی‌سابقه است. ما با اطلاع از دگرگونی‌های بازار کار، هم‌سویی با روندها و خط‌مشی‌ها و شناسایی نحوه هماهنگی این روندها با سلیقه‌ها و اولویت‌های خود می‌توانیم نفع زیادی ببریم. نیازها و توقعات بازار کار امروز الزاماً ما را برآن می‌دارد تا در جهت توانمندسازی نیروهای انسانی تلاش وافر و مصروف داشته و به هدایت صحیح علمی و اصولی استعدادهای با تکیه بر قابلیت‌های بومی و محلی بپردازیم. لذا اداره کل آموزش و پرورش استان در سالی که از طرف مقام معظم رهبری (مدظله العالی) به تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی مزین شده است. برای لیبیک به فرمان معظم له اقدام به تهیه مشخصات بومی استان نموده است تا در جهت آشناسازی دانش‌آموزان استان با مشاغل بومی گام برداشته و به اشتغال مولد و کارآفرین با تکیه بر استعدادهای درونی کمک نماید تا شاید اندک سهمی در عملی ساختن فرمایش پرمغز مقام عظمای ولایت داشته باشند. انشاالله...

مهندس محمودزاده

مدیر کل

پیش گفتار

اشتغال یکی از مهم‌ترین ارکان زندگی بشر در طول تاریخ بوده است. انسان علاوه بر ارضای نیازهای مادی خود از طریق شغل، همواره به دنبال این بوده است که احساس استقلال، اتکال به نفس و کارآمدی خود را از طریق کار برآورده سازد. پرسش‌هایی که همواره پیش روی انسان معاصر قرار دارد این است که اقتصاد نوین چه تغییراتی را بر نوع، بافت و کیفیت زندگی و مشاغل آینده اعمال خواهد کرد؟ مشاغل آینده دست‌خوش چه تحولاتی از نظر فنی و تئوری خواهند شد؟ توزیع افراد در مشاغل آینده چگونه خواهد بود؟ نقش و جایگاه آموزش و پرورش، خانواده و دولت در بسترسازی اشتغال چیست؟ این پرسش‌ها و پرسش‌هایی از این قبیل، نگاه موشکافانه، علمی و پژوهش‌محوری را به اشتغال و آینده‌ی آن در جامعه طلب می‌کند.

کشور ما با داشتن آمار بالای نیروهای جوان و جویای کار از یک طرف و توسعه‌ی دانشگاه‌ها و سیر صعودی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از طرف دیگر، باید بیش از گذشته خود را با تغییرات در عرصه‌ی تحصیل و اشتغال هماهنگ کند. در این میان نقش آموزش و پرورش به‌عنوان محور توسعه و نهادی تأثیرگذار، صد چندان می‌شود. متخصصان و اندیشمندان آموزش و پرورش با توجه به نقشه‌ی جامع علمی کشور و سیر چشم‌انداز شغلی جامعه باید به این سمت معطوف شوند که نیازسنجی‌های دقیقی از فضای اشتغال کشور درحال و آینده ترسیم کرده و گام‌های حساب‌شده و مبتنی بر پژوهش در جهت هدایت صحیح و مناسب فرزندان کشور به سوی شکوفایی در عرصه‌های شغلی بردارند.

از آن‌جا که هدایت صحیح تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان به‌عنوان یکی از ارکان اولیه و اساسی در تنظیم بازار کار محسوب می‌شود، مدیریت و برنامه‌ریزی مناسب و درست در این راستا اهمیت افزونی می‌یابد. تغییر نظام راهنمایی و هدایت تحصیلی و شغلی از حالت نقطه‌ای به حالت فرآیندی (رشدی). یکی دیگر از دلایلی است که به تبع آن باید فرایند اکتشاف، جابجایی و انتخاب شغل دگرگون شود.

در راستای تحقق اهداف نظام آموزشی جدید (۳-۶-۳) یکی از گام‌های اساسی و مهم تحول در شیوه‌های هدایت تحصیلی و شغلی این است که چشم‌اندازهای فکری و عملی این نظام پوشش داده شود. از آن‌جا که اطلاع‌رسانی تحصیلی و شغلی به شیوه‌ی صحیح و مبتنی بر آخرین یافته‌های علمی و پژوهشی که از یک طرف هماهنگ با فناوری‌های نوین رایانه‌ای و چندرسانه‌ای بوده و از طرف دیگر توجه کافی را به فضای بومی و فرهنگی کشور داشته باشد از اهداف اصلی چشم‌انداز توسعه‌ی آموزش و پرورش محسوب می‌شود، تدوین اطلس مشاغل بومی کشور در دستور کار قرار گرفته است.

در این راستا اداری کل امور تربیتی و مشاوره‌ی وزارت آموزش و پرورش به‌عنوان یکی از متولیان پژوهش، توسعه و تدوین فرهنگ جامع مشاغل بومی کشور با همکاری سایر استان‌ها و با هم‌فکری متخصصان راهنمایی و هدایت تحصیلی و شغلی، افتخار دارد برای اولین بار در کشور مجموعه‌ی کامل دایره‌المعارف شغلی برای استفاده‌ی دانش‌آموزان و سایر نهادهای مرتبط با اشتغال را عرضه نماید. شاخص‌های منحصر به فرد فرهنگ جامع مشاغل بومی کشور از این قرار است: این مجموعه براساس محورهای جدیدترین شبکه‌ی اطلاعات شغلی جهان (O*net)^۱ تدوین و با همکاری آموزش و پرورش استان‌های سراسر کشور بومی‌سازی شده است. در حال حاضر O*net معتبرترین دایره‌المعارف اطلاعات شغلی دنیا محسوب می‌شود که هر ساله قابلیت رو‌آمد شدن را دارد. اطلاعات این فرهنگ مشاغل همه‌ساله توسط سازمان‌های متولی اشتغال، استخدام و سیاست‌گذاران بازار کار مورد بازبینی و تصحیح قرار می‌گیرد. فرهنگ جامع مشاغل بومی کشور کلیه‌ی مشاغل موجود در کشور را معرفی کرده و مورد تحلیل قرار می‌دهد. مشورهای O*net بومی به‌گونه‌ای تدوین شده است که آخرین اطلاعات را درباره‌ی ویژگی‌های مشاغل نشان داده و مؤلفه‌های آن را با دقت تشریح می‌کند. عواملی هم‌چون سطح درآمد و امکانات مادی شغل، مدارک و تحصیلات لازم برای احراز شغل، شرایط ارتقا و چشم‌انداز آینده‌ی شغل، مؤلفه‌های بومی و فرهنگی که شغل مورد نظر را مختص یک منطقه‌ی خاص کرده

است و شرایط جغرافیایی و اقلیمی شغل به عنوان مؤلفه‌های محیطی در نظر گرفته شده است.

علاوه بر آن مؤلفه‌های درون‌فردی و بین‌فردی شغل نیز تشریح و معرفی شده است که عواملی هم‌چون شخصیت، ارزش‌های کاری مربوط به شغل، علایق مربوط به شغل، استعداد، مهارت‌های پایه و خرده‌مهارت‌ها، توانایی‌ها و باورهای مربوط به احراز شغل را در بر می‌گیرد.

امیدواریم تدوین اطلس مشاغل بومی کشور بتواند گامی اساسی در عرصه‌ی اطلاعات شغلی کشور - که همواره حلاً آن احساس می‌شده است - محسوب شود و هرساله با روزآمد کردن و استفاده از فناوری‌های چندرسانه‌ای بتوانیم بر عینیت و کاربردی کردن اطلاعات بیفزاییم.

اداره‌ی کل امور تربیتی و مشاوره